

0 ఓ 0

శ్రీ సద్గురవే నమః

క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

గ్రంథ కర్త: అచలర్షి శ్రీమద్భాగవత కృష్ణదేశిక ప్రభువరులు

రచన పూర్తియైన సం॥ క్రీ.శ. 1862

అచల సిద్ధాంత పీఠ గ్రంథ రాజము

శ్రీమద్రామడుగు శ్రీ శివరామదీక్షిత అచల గురు పీఠ రాజయోగ ఆశ్రమము, సికింద్రాబాదు.

సర్వ హక్కులు : పీఠాధిపతి, శ్రీ అచలర్షి దయానంద పొన్నాల సాందీపని
రాజయోగీశ్వరుల వారివి.

టైపు సెట్టింగు: శ్రీ వివేకానంద ఆగోలు సంగయాఖ్య రాజయోగి యొక్క
కరుణాకటాక్షముచే వారి ప్రియ శిష్యులైన శ్రీ బ్రహ్మానంద రాపెల్లి శ్రీధర స్వామి రాజయోగి,
ప్రబోధాధికారి, న్యూ యార్క్ నవంబరు, 2008

క్షరాక్షరోపాధి ద్వయదోషరహిత పరమతత్వ కందములు

1. ఈ కల కందములను విను |
డో కల నరులార మీకు ఒప్పిదమైనన్! |
నే కల గనుక రచించితి |
యా కల మోక్షమును జెంద నగు నివి వినినన్ ||
2. మాట లేనట్టి బయలున |
మాట గలిగె ననుట వినుట మాయ గదయ్యా |
మాట మాయైతె మానెను |
మాటను మాటాడి మనము మానుద మవలన్ ||
3. ఏ కందము కా కందమె |
మా కంద ఫల రస రుచిని మరిపించు రుచిన్ |
మీకందములైనను విను |
డీ కందములన్ని సత్కవీంద్రుల్లారా! ||
4. నే ఛందము జదివెరుగను |
నా ఛందం బిదియు గురుని నమ్మి రచిస్తెన్ |
యీ ఛందపు పద్యములను |
చూచందరు నగక దిద్ద జొరుడీ సుకవుల్ ||
5. కథ గాదు జననమరణ |
వృథ మానుటకై రచిస్తె వరకవులారా! |
మథియించి చూచి దిద్దుడి |
పథ మే మాత్రంబు దప్పి పారక యుండన్ ||

6. తక్కువ పాండిత్యముచే |
నిక్కే పండితులు మెచ్చ నేరరు వీటినీ |
యెక్కువ పాండిత్యము గల |
చక్కని పండితులు మెచ్చి సరె నన్నట్లన్ ||
7. సూరిజనులె యీ గ్రంథపు |
సారము గనువారు గాని, సంసార మహా |
ఘోర వారాసి జేరిన |
వారలు దీన్ని జూచి వచియింపుదురే? ||
8. గొప్ప ప్రతిష్ఠకు మిక్కిలి |
తిప్పల బడు నృతతి కెప్పుడు దీరదు విన నీ |
యొప్పుల కుప్పగు బోధను |
తప్పక నా మాట నమ్మ దగు తప్పనకన్! ||
9. మెప్పైన బోధగల మా |
యప్పులు తప్పంటె దిద్దు డది నా కిష్టం |
బిప్పగిది కందముల నే
జెప్పితి యీ కవిత జూచి శిడిముడి పడకన్ ||
10. ఒక సారియైన వినకన్ |
విక విక నవ్వేటి కుకవి వేత్తల్లారా |
ప్రకటించక మీ శౌర్యం |
బిక దాచుట మీకు మాకు హితమై యొప్పున్ ||

11. స్వచ్ఛాన్వయ గుచ్ఛములని |
పృచ్ఛ యొనర్చెదరు కవులు పృథు యశులారా! |
యిచ్ఛ జనించిన జదువుడి |
యచ్ఛా పద్యంబు లివ్వి యాసాంతముగాన్ ||
12. తక్కిన బోధల వలెనిది |
చిక్కులు గల బోధ గాదు చేపట్టదగున్ |
మక్కువతో మీ మునుపటి |
చిక్కుల బోధలను చూర్న జెక్కి ముదమునన్ ||
13. సకల కార్య ప్రయత్న జ|
నకమగు వస్తువును బట్టి నలచి వైచు దీ |
న్నొక్క సారి వినిన చదివిన |
నిక నింతకు యెక్కువైన వే బోధలయా? ||
14. కేరుచు మిము వినుమని నే |
సారెకు మీ చుట్టు దిరిగి సన్నుతి జేసే |
తోరపు బోధకు మూలం |
బైరెవ్వరో? వార్ని దలచి వరుస నుతింతున్ ||
15. ఈక్షితి శివరామాహ్వాన |
దీక్షితులకు బోధ జేసి దిద్దిన సామ్యా |
దక్షుని శ్రీధరమూర్తిని |
నిక్షేపముగా దలంచి నే వినుతింతున్ ||

16. దక్షిణామూర్తి యనదగు |
నీ క్షితి శివరామనామ దీక్షితులనుచున్ |
వీక్షించురార్యులతని క |
పేక్షను దండములు బెట్టి ప్రేమ నుతింతున్ ||
17. ఆ దీక్షితుల కృపకు దా |
పాదై అప్పయ్య మంత్రి పరియించెను యీ |
మేదిని తద్బోధ నతని |
పాదములకు నుతు లొనర్చి ప్రార్థింతు మదిన్ ||
18. నుతి జేసేద నప్పయ్యన్ |
గతికై కొల్పతడు బోధ గనెనో? నే నా |
ప్రతిలేని పరశు రామా |
క్షితి సుర వంశ మణియైన సీతాపతికిన్ ||
19. బుచ్చి వెంకమ్మ తల్లిని |
చెచ్చెర పెండ్లాడి కాశి సేతువ దాకన్ |
విచ్చలవిడి యెగ జల్లెను |
సచ్చరితుల కచల బోధ సాకల్యముగాన్ ||
20. ఆ సీతాపతి నతి వి |
శ్వాసమునన్ గొల్చికొంటి సర్వేశ్వరుడం |
చీ సద్బోధను తేటగ |
జేసి తివి సకల జనులు చెవి యొగ్గి వినన్ ||

21. భాగవత వంశ భవుడను |
భాగవతోత్తముల పాదపద్మంబులకున్ |
సాగిలి మ్రొక్కేవాడను |
బాగుగ నను జనులు కృష్ణ భట్లందురిలన్ ||
22. ధారుణ్యత్రనసూయలు |
వీరే యని జనులు బొగడ వెలసిన వారల్ |
నారాయణ జానకి యను |
వారిరువు గన్న యట్టి వాడను సుమ్మీ! ||
23. ఆ నేనొనర్చిన వాడను |
యీ నిజ కందముల గ్రంథ మెప్పుడు దీనన్ |
వీనుల విని కన్నుల గని |
రే నట్టి జనంబు బల్కునే? నేననుచున్! ||
24. చిల్లర బోధల నన్నిటి |
నొల్లరు నిజ బోధ దెలిసి యొప్పెటి పెద్దల్ |
పొల్లని యందుకె నేనవి |
వల్లక యీ బోధయందు వర్తిస్తే జుమీ! ||
25. గురుశిష్యుల మాటల వలె |
పరిపూర్ణపు బోధ కంద పద్య పణితిచే |
విరచిస్తే వినుడి ముందర |
జరిగే ముచ్చట్లు మీకు సహ్యంబైనన్ ||

26. సకల నిగమాగమాది |
ప్రకర మహా నారికేళ ఫలసారము దీ |
సౌక గ్రంథము జేసితి లా |
కిక జనులొక వేళ్ళ గొన్న కీడు దొలంగున్ ||
27. తనకు దా వచ్చి సద్బో |
ధను దెల్పుమటంచు మ్రొక్కు తన శిష్యునకున్ |
విన జెప్పదొడగె నొక గురు |
డనుమానించకను వాని కతి దయతోడన్ ||
28. పరమ పురుషుడును లేనిది |
యెరుకయు గల దరశి లేని యెరుకను విడుమం |
చెరిగించిన శిష్యుడు గురు |
వరు నడిగెను మ్రొక్కి రెంటి వర్తన లపుడున్ ||
29. పరమ పురుషుడన నెవ్వడో? |
యెరు కెట్టిదో? తెల్పి యవల యెరుకను విడిచే |
తెరు వెట్టిదో? యిన్నియు నా |
కెరిగించు మటంచు బల్క నిట్లనె గురుడున్ ||
30. నే పెద్దలచే విన్నది |
నీ పై దయ బుట్టి చెప్ప నే బూనితి నీ |
కా పద్ధతి నంతయు విని |
యే పద్ధతి కాశ పడకు మిది విడువకుమీ ||

31. కదలడట పరమ పురుషుడు |
కదలిక మాయ యట యిట్టి కదలిక కేదో? |
మొదలన పెద్దలు బల్కిరి |
కదలనిదే కలదు, లేదు కదలిక యనుచున్ ||
32. పురుగుక్కు స్తంభంబును |
గొరికిన దన వీతిహోత్రు గొని మ్రింగె చదల్ |
ధర ననినను మాయా సతి|
హరిని చికాకుగ యొనర్చె నన వినదగునే? ||
33. హరి యందు దోచు విశ్వము |
నర స్వప్నము వంటి దనిరి నానా జనముల్ |
సుర స్వప్నము వంటిది యనె |
స్థిరమతి శివరామ నామ దీక్షితులు ధరన్ ||
34. సుర లందు దోచు స్వప్నము |
హరి యందున దోచు విశ్వ మా సురల హరిన్ |
యెరిగిన కల విశ్వము తా |
మరుగవె తమ లేమి నెరిగి యతి భిడియమునన్ ||
35. కదలనిది కదలదెన్నడు |
కదలిక గల దనిన దాని కగుపడదు మొదల్ |
కదలిక లేదది గావున |
యిది పరమ రహస్య మెవ్వ రెరుగరు దీనిన్ ||

36. కదలనిది కదిలె నన్నను |
ముదమున వినదగదు వారి ముచ్చట నెపుడున్ |
కదలిన కదలని దెట్లగు? |
నది గావున, కదల దనుచు నమ్మ దగు జుమీ! ||
37. నిను మేనును ప్రకృతి ద్వయ |
మని నిను నీ మేను మృషని మానిరి నీ జో |
లిని పెద్దలు నీవెరుగక
నిను నీవొక కొండనంటె నిజమా మాటా? ||
38. పేరచల మనుచు బయలని |
పేరెప్పుడు లేదు మనము బెట్టుట చాతన్ |
పేరాయె బయలు కిప్పుడు |
పోరా! నివు నేను మృషని పోతే జాలున్! ||
39. పరమ పురుషుడీ బయలని |
గురు డెరిగించినను జుచి గొప్ప కురుచలై |
యెరిగెటి నిను నే మృషనని |
యెరి గరుగుము నీవె మాయ యిక బుట్టవీలన్! ||
40. అయమాత్మ యనిన రీతిగ |
నయముగ యీ బట్టబయలు నదుగో యనుటల్ |
అయ మియ మని యనుటుళ్ళ |
క్కయినను నన వలసె నీదు కీడుడుగుటకై ||

41. లేని నే నీవు లేని |
స్థానంబును కారణంబు సర్వమున కది |
స్థానంబు సాక్షి సత్య |
జ్ఞానానందంబులనిన సత్యము లగునే? ||
42. అట్టిది యిట్టిది యనరా |
నట్టిది బయలనుచు దెలిసి యా మీదటా! నీ |
వట్టిది యిట్టిది యనరా |
నట్టిది బయలనిన దాని నరయకు మెప్పుడున్ ||
43. అది యిది యంచని యనరా |
నిది బయలని తెలిసి నీవు యిది యది యనరా |
నిది బయలని తెలిసిన నిను |
వదలుండుము లేనటంచు వరగుణవంత! ||
44. కల నీకు జగము కంతట |
గల బయలుకు గలిగి యున్న ఘనమగు తిప్పల్ |
కలయగని మేలుకొని యా |
కలవలె మేలుకను జూచి కదలు ముళ్ళక్కి! ||
45. కలనేన్లు సింహమును క |
న్నుల గన మృతి జెందినట్లు యుళ్ళక్కగు నీ |
వల గురు కృపచే బయలుం |
దెలసూరికె యుంటివేని తీరును మాటా! ||

46. ఎప్పటికి యొక్క రీతిగ |
తప్పక నిలచున్న దాన్ని దయతో గురుడుం |
జెప్పినగాని యగణితమగు |
తిప్పలు గల నిన్ను నీవు దీశితె సరిరా! ||
47. నీవున్న చోట నుండును |
నీ వివిధ విచిత్ర జగము నీతో గూడన్ |
నీవు లేనట్టి చోటను |
నీ వివిధ విచిత్ర జగము నిలువదు కుర్రా! ||
48. నానా వికారములు గల |
నానా విధ నామ రూప నటనలు గల యీ |
నీనా దశదిశలను గల |
దీనందే లేక మనము తిరుగుట మప్పా! ||
49. అబ్బీ యీ బయలున్నది |
దబ్బున గురుడెరుక జేయ దబ్బర ననుచున్ |
దెబ్బకు మాయము గాకను |
కబ్బము జెప్పటకు నిల్వ గలవే నీవున్? ||
50. మూలము లేకనె వచ్చిన |
నీ లీలలు జూచుకోని నీవె మురుతు వీ |
బయలున్న దనుచు దోచితె |
నీ లేమి నీవెరింగి నిలువవు కుర్రా! ||

51. జ్ఞాన కర్మ స్వరూపము |
గాని బయల్ నదుగొ చూచి కలకాలము యీ |
జ్ఞాన కర్మ స్వరూపంబౌ |
నిను నీ వెరిగి మృషని పని వినవోయీ! ||
52. ఈ నిర్మలమౌ పరబయలున |
నానాగమ నిగమ కల్పనాయ నటంటి |
యే నరులు నమ్మరిందుకు |
నా నీయందున నటంటి నమ్మిన మాడ్కిన్ ||
53. నే నీ వనని మహాత్ముని |
కీ నిగమాగమ విచార మిష్టతి యౌనా? |
నే నీ వని యీ పల్కే |
నా నీకే యిష్టతౌర నా నాయన్నా! ||
54. కల వేళ్ళను యీ మేల్కను |
గల యీ బయలుండ జూచి, కల మేల్కలలో |
గల లేని నిన్ను నీ మే |
నుల లేవని నీవు దెలిసి యుండుము చాలున్ ||
55. మేను జడ మజడమని నను |
నేనును యీ రెండు గలసి నేననబడు స్వ |
ప్పానందమె మదవస్థగు |
నేనే నను మృషని తెలియ నే మృషనౌదున్! ||

56. నేనె తానైతె నావలె |
యీ నే లేనట్టి బ్రహ్మ నే ననకున్నే |
నేనందు నేను లేనిదె |
మేను జగత్తులై దోచి మృషనౌ కొంచున్! ||
57. కాన రావారు మతములు |
నానాగమ నిగమ సమితి నామము రూపం |
బేను లేనపుడు నాకై |
నే నరుదెంచినను వెంటనే యవి వచ్చున్ ||
58. నా మీది ప్రేమచేతను |
యీ మనుజులు నిలప దలచి యెన్నో యుక్తుల్|
తామొనరించిన నిల్లునె?
నే మృష, మృష నిల్వ గలదె నిశ్చయము వలెన్? ||
59. నీ తండ్రి తాతల వలె |
నీ తనయులు నీవు జనుట నిశ్చయము కదా? |
మీ తోటి రాదు గద బయ |
లీ తెర గెరిగిపుడు శూన్య మేదో గనరా? ||

బయలు లక్షణము

60. బయ లెపుడు పుట్టి గిట్టదు |
బయ లెప్పుడు ముట్టుకోదు బ్రహ్మాండంబున్ |
బయ లెపుడు నన్నెరుంగదు |
బయ లెప్పుడు జేయబోదు పను లెవ్వైనన్ ||

61. బయలనిన నిత్య వస్తువు |
బయలన నొక రీతి నుండు బ్రహ్మాండములో |
బయలనిన కండ్ల బడనిది |
బయలన బ్రహ్మాండ మవల బరగెడిది సుమీ! ||
62. బయలనిన నేనులేనిది |
బయలనిన నుపాధిగాన బడనిది యెప్పుడున్ |
బయలనిన పలుకులేనిది |
బయలిట్టిది యనుచు తెలియ బడదెవ్వరికిన్! ||
63. చెప్పి చూపించ రానిది |
యప్పా! యల్లదుగొ చూడుమని నే నీకున్ |
చెప్పి చూపిస్తే మరువకు |
యెప్పటికిది నమ్మి లేని యెరుకను విడరా! ||
64. ఉన్నదిగద నే జెప్పిన |
దన్నా దాన్నుండ జూచి తలగుము మృషయౌ|
నిన్నంటి యున్న సంపద |
లన్నిటి గొని నీవు వచ్చి నట్లు మృషగుచున్! ||
65. పంచకోశముల సంచును |
మించిన దీ యెరుక యనుట మేలా బయలం|
చెంచిన దగు నా ముచ్చట |
అంచిత సద్భక్తి యుక్త అమితాసక్తా! ||

66. లేని నేనను శరీరము |
లేన బయట గలిగినట్టి లోక సమితికిన్ |
లేన బయట గల బయలిది |
దీనందే లేక మనము తిరుగుట మనఘా! ||
67. ముడిబడి కర్మము జ్ఞానము |
విడువక నా రెండు వెలసె విశ్వమన నదే |
కడువేడ్క బయలు గనెనా |
ఘడియైనను నిల్వలేక కల్తై పోవున్! ||
68. సకలంబులేని బయలున |
సకలము లేని దిటకొచ్చి చనెనా? లేనం |
చు కని తా లేచి పోయిన |
నిక నిలిచే బయలు నెరుగ నేడుండునురా? ||
69. ఉన్న లేనేమొ యనకన్ |
వున్నది బయలనుచు యేమొ వుంటిని? లేనం |
చెన్ను, లేనట్టి నిన్నును |
పన్నుగగని, లేని నీవు పరుగిడ వోయా! ||
70. రెండు వస్తువుల నడుమ న |
ఖండంబిదె కానుపించు గద? దీనిని నీ |
వుండి గనుగొని చనందగు |
మండిత సత్కీర్తి సాంద్ర మానవ చంద్రా! ||

71. ఉన్నదానందు నిజముగ |
నెన్నడు లేనట్టి మనము యేతెంచిట యీ |
తిన్నని ముచ్చట లాడితి |
మిన్ని యికన్ మనము బోతె యేదిర మాటా? ||
72. ఓ పాప రూప బయ |
లే పరమాత్మ నుచు నమ్మి లేనట్టి నినున్ |
ఆపో జ్యోతి ననుచు దెలి |
సీ పట్లనె లేనటంచు చేరు ముళ్ళక్కీ! ||
73. ఇచ్చారాహిత్యంబనె |
స్వచ్ఛంబగు బోధ యనుచు సజ్జను లనిరీ |
ఇచ్చనె కూడని దనిరా |
స్వచ్ఛందుల మాటలన్ని సత్యము వినరా! ||
74. ఏ యాపేక్ష జనించిన |
నా యాపేక్షలెల్ల మాయ యని తెలియ దగున్ |
ఆయాస మౌను దానను |
చీయని యవి విడువ దగును క్షేమము కొరకై ||
75. మనమీ బయలున లేనిదె |
మనకు మనమె వచ్చి నిల్చి మన మేగిన నే |
మనక మన జోలి గొనకన్ |
తనకై తా నుండి యున్న దదుగో కనరా! ||

ఎరుక లక్షణము

76. లేని నీ కలిమి వంధ్యా |
సూనుని వలె పుష్కర ప్రసూనము వలె స్వ |
ప్సానందము వలె గంధ |
ర్వానీక స్థానమువలె నని తెలియదగున్ ||
77. నీ తండ్రి జనిన మీదట |
నీ తనయుడు రాక మునుపు నీ వున్నపుడున్ |
యే తత్వ మంతట గల |
దా తత్వము నరసి మృషని తలపుము మిమ్మున్ ||
78. నీవె సుమీ జీవశివుల్! |
నీవె సుమీ మేను జగము నీవే సుమ్మీ! |
జీవశివైక్యము బయలున |
నీవు గలుగలేదు, లేదు నీ మొదలెచటన్! ||
79. కదిలీనా మెదిలినా |
కదులని యీ బయలు నిన్ను గనలేదు గదా?
మొదలెక్కడ గనరాదిక |
కదులుము నీ కలి ముళ్ళిక్కిగా దలచి సుతా! ||
80. మేనని నను దెలసిన గతి |
నేనననిది బయలుగాను నీ వెరుగోయీ! |
నేనననిది నేననదని |
నేనను నేనరయ మృషని నే మృషనౌదున్! ||

81. మేనొక్కటి నేనొక్కటి |
నేనీ మాటలను విడిచి నిను నీ తనువున్ |
నేనే నని యచలము గని |
నేనను నీవేగ వోయి నే మృషననుచున్! ||
82. దేహమున కొంత నిజమని |
మోహంబున నిల్చుకొనుటె మోసంబు, గురు |
ద్రోహమగు గాన విడువుము |
మోహంబును మోల్కొని కల మునిగిన రీతిన్ ||
83. చలనమన నీవు సుమ్మీ! |
చలన రహిత మనిన బయలు! చలనమె కలయీ! |
చలనము చలన రహితము |
గలదని కని తొలగ మేలు కగునో యప్పా! ||
84. ఈ గురైరిగే మేనును |
బాగుగ విడిచుండు మిందు బట్టకు దేనిన్ |
ఆగడమౌ దానను విని |
త్యాగము నీకుంటె మంచిదౌరా వోరీ! ||
85. వలదెక్కువ ముచ్చట్టిక |
చలనము లేనట్టి బయలు ఛందముగని యీ |
చలనమగు నీకు నీవే |
తలిదండ్రులటంచు దెలిసి తలగుము చాలున్! ||

86. బ్రహ్మాందు లేక కలిగిన |
బ్రహ్మను నే ననెడి మాయ ప్రబలె జగంబై |
బ్రహ్మనుగని తా నేగుటె |
బ్రహ్మననే మాయకు పని బ్రహ్మాందు జుమీ! ||
87. నిరుపాధికమగు బయలున |
మరి లేకనె కలిగినట్టి మారుతమునకే |
పరియాయ నామములగు |
కరువలియన యెరుక యనిన కడు మాయ యగున్ ||
88. మానసమున దేహి జీవుం |
డానందము సత్తు చిత్తు లహము జగదధి |
ష్ఠానంబు సాక్షి సత్య |
జ్ఞానము ద్రష్టనిన నీవె సత్యము సుజ్ఞా! ||
89. జ్ఞానాజ్ఞానంబులు యీ |
జ్ఞానంబువె కాని వేరుగా వెన్నటికీ |
జ్ఞానాజ్ఞానానికి పని |
జ్ఞానాతీతమును గాంచి చనుటయు సుమ్మీ! ||
90. స్థిరముగ నిల్చెదైతే |
పరుగెత్తక భ్రాంతి నిల్వబడదా భువిలో |
నరులు విమర్శించిన తా |
నురుకుట మది యందు కోస మూహను కనరా! ||

ఎరుక ఉత్పత్తి లక్షణము

91. జలమందు మొదలు లేకనె |
జలచరములు బుట్టి పెరిగి సమసిన రీతిన్ |
అల పరిపూర్ణములో నీ |
విలసజ్జనంబు స్థితీయు విలయములౌరా! ||
92. అచలమున మొదలు లేకనె |
సచరాచర జంతునిచయ జననమగు య |
పుచ్చయమున లేని జలచర |
నిచయము జన్మించి నట్లు నిశ్చయము సుమీ! ||
93. నీరందు చేపలేకనె |
నీరున జన్మించి మించి నీల్గిన రీతిన్ |
తోరమగు బట్టబైటను |
వారక గురైరుగు మేను వచ్చున్ బోవున్ ||
94. జలధి జలచరము లోపల |
గలదా? జలరాశిలోని జలచరము వలెన్ |
జలధి నిత్యం బనిత్యము |
జలచర మట్లచల చలముల సరణులు గనుమీ ||
95. జలరాసికి బుట్టవు గద? |
జలచరములు వాటికవ్వె జనియించు గదా? |
కలకాలమిట్లు బయలెరు |
కల గాంచిన సంశయంబు కడకేగు జుమీ! ||

96. పుట్టదు గిట్టదు నొకరిని
పుట్టించదు చంపబోదు భూమ! యెరుక దా
పుట్టును గిట్టును నొకరిని
పుట్టించును సమయజేయు భూమకితరమై! ||
97. కల లోపల యేనుగు పై |
గల దొర మేల్కొనిన నిల్వ గలడా? గురుడున్ |
దెలిపి బయలు నీవు లేవిక |
దలపకుమన నీకు నిల్వ దరమా? తలపన్! ||
98. ఎందరు లేదన్నను తా |
నెందుకు లేకుండు బయలు నే నీ వనకన్ |
యందరు కలదని యన్నను |
యెందుకు కలిగుండు యెరుక నే నీ వనుచున్ ||
99. నీకచ్చిరాని యూరున |
నీకే గృహమచ్చనట్లు నీవౌ మేనన్ |
నీకచ్చిరాదు నీవు నిను |
చేకొనుటయు మానవయ్య శ్రేయస్కామా! ||
100. నీరాంశ మస్యగోదన |
సారము రేతస్సు రెంటి సమ్మిశ్రంబే |
ధారుణి తనువై నిలుచును |
నారీనర సంగమమున నయగుణ రత్నా! ||

101. మనసన్నపు సూక్ష్మాంశము |
విను జల సూక్ష్మాంశమునను వెలసెను ప్రాణం |
బును రెండు గలసి పిండం |
బన బ్రహ్మాండంబనంగన బరగును వత్సా! ||
102. రెండు రీతుల గనంబడు |
చుండే యీ మేని చేత చూచి బయలు ను |
ద్ధండత దీని నుళ్ళక్కెని |
యుండుము దీనందు వాంఛ నుంచకు శిష్యా! ||
103. అష్టాంగయోగముల నతి |
కష్టించే ప్రజల వలెనె కష్టించక యీ |
స్పష్టమగు బోధ విను నీ |
కష్టములన్నియు దొలగి కడకేగు సుమీ! ||
104. ఇది గాదు బోధ నే దె |
ల్పద రమ్మని నీకు వేరే పేరిడి యవలన్ |
ముదమున నే బ్రహ్మ ననుచు |
వదరు మనిన వాడె మాయ వసుమతిలోనన్! ||
105. మంత్ర యంత్రములు ముద్రలు |
తంత్రంబులు నీకు దెల్పి ధన మడిగె యా |
మంత్రజ్ఞుల మంత్రములకు |
యంత్రములకు మంత్రములకు నీగకు కూనా! ||

106. దీపము గతి కన్నులలో |
పాపవలెన్ మెలగు నిన్ను పరమాత్ముడవం |
చీ ప్రజలు దలతు రెరుగక |
నీ పాట్లరిగుండి నేను నిను నమ్ముదునే? ||
107. తర్జనుల వలన జూపును |
నర్జున వర్ణగత నీలమని శిష్యులకున్ |
దౌర్జన్య గురుడు నీవు వి |
సర్జింపు మసత్య మనుచు సజ్జన తిలకా! ||
108. పురుషోత్తముడని పూజలు |
నరు లొనరింపుదురు భువిని నానా చోట్లన్ |
ధర మొదలగు భూతములను |
చిరుత శిశువు లాడుకొనెడి చేష్టల రీతిన్ ||
109. రసమన దగనిది వస్తువ |
బసవన్న కదెట్టు లెరుక ప్రభువుకు దెలుసున్ |
రసమైతె విషము సగుణము |
ససిగాదా ముచ్చటంత చెవుల వినుటకై? ||
110. ద్వైతాద్వైత విశిష్టా |
ద్వైతులమని కీచు లాడు దయ్యముల వలెన్ |
ద్వైతాద్వైత విశిష్టా |
ద్వైతులతో కీచు లాడ దగునే నీకున్ ||

111. అనుభవ వేదాంతులమని |
తినరాని పదార్థమెల్ల తిను దుర్జనులన్ |
కనబోకుము తద్బోధను |
వినబోకుము యెన్నటికిని వివేక విచారా! ||
112. జిహ్వాపస్థ విషము |
లెవ్వి గలవో? వాటి విడువలేని గురువులన్ |
యెవ్వరు జేరి కొలుతురో? |
యివ్వసుధను వారు జెడుదు రిది నిజము సుమీ! ||
113. పాషండ మతము వారల |
వేపంబులు జూచి శిష్య వితతి భ్రమించున్ |
యీ షత్త్రీ బోధెరుగక |
దూషింతురు విన్న కన్న దుర్భాషణలన్ ||
114. నిజగురుబోధ నెరుంగక |
గుజ గుజ శిష్యులకు జెప్ప గురువుల బోధల్ |
భుజగ విషోపమ మగు సుమి! |
సుజనౌఘము మెచ్చ దట్టి సుద్ధిని పట్టి ||
115. తనువును విడి బ్రహ్మను నే |
నను మునుపటి నీ విచార మటు బెట్టిపుడున్ |
నిను నీ తనువును వేరని |
యనకను పరిపూర్ణ మరసి యవి విడువదగున్ ||

116. కొందరు వైరాగ్యంబున |
కొందరు తీర్థాటనమున కొందరు కర్మం |
బందున వ్రత జప తపముల |
కొందరు నటియింతు రట్టి కోర్కెల మనుజుల్ ||

117. కొందరు భక్తి త్రయమున |
కొందరు యోగములయందు కొందరు జ్ఞానం |
బందు రమింతురు! వారల |
కందరికీ బోధ యిష్ట తొనా తనయా? ||

అశరీర పద్ధతి

118. భ్రమ రహిత సహిత జనులను |
సుమనసులను నరుల సమము జూచిన విశ్వం |
బమరి లేకుండు నుండును |
క్రమమున కలవంటి దగుచు కడు నిజము సుమీ! ||

119. కల తనను లేను కలనని |
తలపోశెటి వారి మాట తమకే నిజమౌ |
కలలేని వారు కలవారలు వీ |
రలె యొకరి నొకరు నరయ రిరువురున్ ||

120. కలవారికి మేలుకలో |
గలవారికి జాగ్రతందు కలహము గలదా? |
కలహించిరేని, వారలు |
కలవారలె గాని, మేల్క వారు గారెన్నటికిన్ ||

121. సురలందు దోచు కల వలె |
నరు దెంచును బ్రహ్మ యందు నఖిల జగంబుల్ |
యరుదెంచి యజుని గన్గొని |
బిర బిర తామేగు! నిల్వ బిడియంబగుచున్ ||
122. రోగపు చేష్టలు బోయిన |
రోగము గలదనిన మాడ్కి రోయక నిన్నున్ |
నీ గురైరుగుట మణగిన |
నే గలనన నీదు మాట నిశ్చయ మటరా? ||

జ్ఞాన పద్ధతి

123. ఎరుగుట జ్ఞానము దానను |
జరిగే పని కర్మ మనుచు జనులెన్నిరి యీ |
యెరుకయు కర్మము లేనిదె |
పరిపూర్ణము, వీటి నీవు బట్టకు మెప్పుడున్ ||
124. జ్ఞానంబు సత్య గుణమను |
దానికి జన్మించె ననుచు దామోదరు డా |
మేనత్త కొడుకు తోననె |
జ్ఞానమునకు జన్మ మొకటి గలిగె గదోయీ! ||
125. పుట్టింది గిట్టు జ్ఞానము |
పుట్టిననుచు కృష్ణమూర్తి పురుహూతజడౌ |
నట్టి తన ముద్దు మరిదికి |
గట్టిగ వినజెప్పె నిందు కలతే మోయీ? ||

126. జ్ఞానమగు నీవు జ్ఞేయం |
బైన బయలుగాంచి జ్ఞానమగు నిను నీవే |
లేనంచు తెలియుమని తా |
నా నరునకు వాసుదేవు డానతి యిచ్చెన్ ||
127. మన మచల మనదగు తగ |
దనుటయు మన మచలమునకు తగ వేరని రెం |
డని లేవు మనమచలమని విను |
మన ముళ్ళక్కి తెలియ విడువ మనము మనన్ ||
128. జ్ఞానము నేనన నొక్కటె |
జ్ఞానము నే వేరటంచు గన బోకు సుమీ |
జ్ఞానము వచ్చును బోవును |
జ్ఞానాతీతమును తాను గాంచిన దాకన్! ||
129. నీ కలను వచ్చి పోయిన |
లోకుల లోకముల వలెనె లో నిను గనుమీ |
నీ కలను నీవు మేల్కని |
యా కల నటు వలెనె చూస్తె యెటు నిల్వవురా! ||
130. అందరి కల నీ కలె కద? |
అందరు నీ కలను వచ్చి యగుపడి పోవన్ |
కందువు గద నిన్నట్లనె?
మందమతీ కనగదోయి? మరి లేననుచున్! ||

ఆకాశ లక్షణము

131. చలియించని దాకాశము |
చలనంబే వాయు వనుచు సాటింప దగున్ |
చలనమె విశ్వము నేనన |
చలనమె తను వెరుక లనిన జగ మనిన సుతా! ||
132. ఆకాశ మనిన శూన్యం |
బాకాశం బనిన సగుణ మాకాశమనన్ |
కాకి వలె నల్ల రూపుది |
యాకాశము మితములోన నణగుండు సుమీ! ||
133. ఆకాశమనిన కాలం |
బాకాశంబన విలంబ మాకాశమనన్ |
లోకమున చంచలంబగు |
నాకాశము శబ్ద రూపమగు విన వోయా! ||

అహము యొక్క నిర్ణయము

134. అహమే తనువీ విశ్వం |
బహమే జీవేశ్వరులన నహమే తదైక్యం |
బహమే యహముకు మూలం |
బహమణిగిన నణగునన్ని యనఘ చరిత్రా! ||

భ్రమ నిర్ణయము

135. భ్రమ యనిన పుట్టుకనినను |
భ్రమకే నామంబులిట్టి భ్రమనే నీవున్ |
భ్రమ యీ మేను జగత్తులు |
భ్రమ యెరుకయు మరుపు రెండు భ్రమే భ్రమ వినరా! ||

ఎరుక నిర్ణయము

136. ఎరుక సుమీ బ్రహ్మనినను |
యెరుక సుమీ మాయయనిన యెరుకే జీవుం |
డెరుక సుమీ యీశ్వరుడన |
యెరుక సుమీ నేను విశ్వమది సత్యమురా! ||

మాట నిర్ణయము

137. మాట సుమీ నేననినను |
మాట సుమీ మాయ యనిన మరి జీవశివుల్ |
మాట సుమీ బ్రహ్మనినను |
మాట సుమీ మేను జగము మాటే సుమ్మీ! ||

ప్రతిబింబ నిర్ణయము

138. ప్రకటమగు బింబమందున |
ముకురము ముకురస్త బింబములు లేవెపుడున్ |
ముకురంబు వలన బుట్టును |
ముకురస్తము దాని వలన ముకురము దోచున్||

కలమేలుకల నిర్ణయము

139. లేని నీ రాకడే స్వ |
స్నానందము నీకు గురుడు పరిపూర్ణంబున్ |
పూని తెల్పి మేల్కొల్పిన |
నే ననకను నీవు బోవ నీ మేల్కదిరా! ||
140. కలలో వానికి మేలుక |
గలదని గురైరుగ వశమె కల మేల్కనినన్? |
కలవాడు గలడె తెలియను? |
తలపోయుము నిన్ను నీవు తగ నీ రీతిన్! ||

141. కలవాడు వాని చదువులు |

గలవా తా మేలు కనిన? గనుగొను మటులన్ |

కల నిన్ను నీడు చదువును |

ఫల మేమిక చాలు పెక్కు పలుకుల తండ్రి! ||

142. కల రాజు సకల సంప |

త్యలీతుండై తాను మేలు కొన లేడెచటన్ |

కల నిన్ను వాని విధమున |

తలపుము దలచితివె చాలు ధన్య చరిత్రా! ||

అచల పరిపూర్ణ ప్రబోధ

143. తనకు దా నొరులు చణకిన |

ధ్వని బుట్టని చోటు బ్రహ్మ తను దా నొరులున్ |

చణకిన ధ్వని గల చోటది |

విను మాయయు లేని మాయ విడువ లేననినన్ ||

144. మనసుకు వాక్కు దెలియని |

ఘన వస్తువు బయలటంచు గనియా రెంటిన్ |

నిను నను విశ్వముగా గని |

విను మూలము లేని వీటి వీడర శిష్యా! ||

145. ఏ నిర్ణయమును జేయడు |

నేననని మహాత్ముడెప్పుడు, నేనను వాడే |

నానా విధాల వదరును |

నేనను తన వంటి వారి నెప్పుడు గనినన్! ||

146. మలుకలు లేవీ త్రోవను |

చులకనగా దెలియ వచ్చు సుజనుల కెల్లన్ |

తలపదగు దీని నెప్పడు |

మలకల త్రోవలకు బోక మాన్య చరిత్రా! ||

147. నా మాట నమ్మవేమో? |

నీ మానస మెరుగ కంటి నే నీ మాటన్ |

నా మాట పథ్య మైనను |

యే మారకు దీన్ని నీ వికెప్పటి కప్పా! ||

148. సిద్ధాంతోక్తులు యివి నీ |

బుద్ధికి దెలుసుండి చదువ బోకుము వీటిన్ |

బద్ధుల వినుమని, వారలు |

యుద్ధమునకు కాలు ద్రువ్వు చుందురు పెలుచన్ ||

149. ముద్దుగ యీ గ్రంథంబును |

పెద్దల ముందర వచింప పిరుదివియకుమీ |

దిద్దెదరు తప్పలున్నను |

వద్దనకను దిద్ద నిమ్ము వరకీర్తినిధీ! ||

150. నేను గల మేను లేదని |

మేనున నీవుండి యిట్లు మిడుకుట మేలా? |

మేనును విడిచను వినియెద |

మానుగ నీవనక యున్న మాయవె సుమ్మీ! ||

151. కట్టెలు పిడుకలు లేకను |
యెట్టుంబలె నిప్ప నిల్వ కేగునొ పుడమిన్ |
అట్టుంబలెనే నీవును |
యిట్టి శరీరంబు లేక నెందుందువురా? ||
152. తనువు నే గాననంటె |
ఘన సుఖదుఃఖములు రెండు గనుపడె నీవై |
గనుక తనువు నీ వొక్కటె |
వినరా నా మాట నిట్టి వెర్రిన బడకన్ ||
153. ఎరుక లేనట్టి బయలున |
బిరబిర నరుదెంచి యెవరు బిలువనిదే తా |
నరసి పరిపూర్ణ మున్నది |
యెరు కేగితె చాలు లేని దెరుకని లేకన్ ||
154. తనువు నే గాననంటివి |
నిను సుఖదుఃఖములు నెవరివిర?, నా తోడన్ |
వినజెప్పము నే వినియెద |
తనయా తప్పితివ నిన్ను దండింతు జుమీ! ||
155. అందరి మాటల కురికే |
వెందుకు నా మాటనమ్ము మిదె చాలును యా |
యందరు లేని బయలుగని |
యందున నీ లేమి యెరిగి యరిగితె సరిరా! ||

156. నా బోతు రుచికి రుచినిడు |
నీ బోధ నపేక్ష చేత నేర్చిన వారిన్ |
యే బాధలు బాధింపవు |
బాబూ! యిది నీవు నేర్చి పరియింపగదే? ||
157. తాము తమ తప్పనెరుగక |
నా మాటలు తప్పలనుచు నవ్వే జనముల్ |
సామాన్యులనుచు దెలియుము |
నీ మానసమందు లెస్స నిరుపమ సుగుణా! ||
158. దప్పపున జనినట్లుగ |
నిప్పన చలిబాసినట్లు నిజమోగిరమున్ |
నొప్పగ దిన్నప్పడె క్షుధ |
దప్పిన గతి బోధ విన్న దప్పను బాధా! ||
159. సాధనలు జెప్పి శిష్యుల |
బాధల బెట్టేటి గురుని బాట వదలి యే |
బాధలు లేవీ బోధను |
సాధుల సేవించి వినుము సద్గుణశాలీ! ||
160. బోధల కెల్లను గురువగు |
బోధ సుమీ దీన్ని నీకు బోధిస్తినీ యీ |
బోధను వదలకు మెప్పుడు |
సాధు జన స్తుత వివేక సతతాశోకా! ||

161. నీ మదికీ నిజ బోధను |
ప్రేమతో నాటించ దలచి పెక్కు విధములన్ |
నే మొదలు బెట్టి చెప్పితి |
దే మాత్రము రాత్రి పగలు యేమారకుమీ! ||
162. నే నీకు జెప్ప బూనిన |
యీ నిజ సద్బోధ మనసు కిమిడిన వెనుకన్ |
నీ నా పని దీరునురా |
వోనా ముద్దుల కుమార వో నగధీరా! ||
163. ఎన్నో గ్రంథ జలధులను |
తిన్నగ మథియించి చూస్తే తేలెను సారం |
బున్న బయలుగని మృష యగు |
నిన్నున్ నీ మేను మృషని నిలువకు మనుచున్ ||
164. కప్పరము నిప్ప గలసే |
చొప్పన వెలిగవలకండ్ల జూస్తుండగనే |
తప్పన గనరాదట్లనె |
యిప్పుడు నిను నన్ను బోధ నెరుగుము బుద్ధిన్ ||
165. దీవించి యిస్తే నేనీ |
సేవించిన సేవమెచ్చి చిత్తములోనన్ |
కావించు మెప్పుడు గానము |
భావించిది ముఖ్యమనుచు పావన శీలా! ||

హీన గురుశిష్యోభయ లక్షణము

166. ఈవి కాశించు గురుడును |
నా వద్దొక కాసు లేదు నన్నడుగకు పో |
పోవయ్య యనెడి శిష్యుడు |
కేవల హీనాత్ములనుచు కీర్తింపదగున్ ||
167. దేవుడు తేతెమ్మనునా? |
జీవుడు లేదనుచు మదిని శిడిముడిపడునా? |
భావమున దెలిసి యిద్దరు |
నా విధమున నడువ వలయు నందరు మెచ్చన్ ||
168. గురు శిష్యుల లక్షణములు |
గురు శిష్యుల బోధ రీతి గురుగీతార్థం |
బెరిగిన నరులకు మెప్పుగు |
నెరుగని యా మూఢ నరుల కిష్టతియౌనే? ||

గురుశిష్యోభయ లక్షణము

169. తన సంతతి పై గల దయ |
తన శిష్యుని మీదనుంచ దగు గురు డెప్పుడున్ |
తన ధనము మనసు తనువును |
తన గురునివటంచు దల్చదగు శిష్యునకున్ ||

నీతి ప్రబోధము

170. కోటి విధంబుల జెప్పిన |
చేటొదవెటి తనదు పూర్వ చేష్టలు విడకన్ |
చాటున నేటున ద్వివిధము |
గాటన మొనరించు నతని కతుకునె బోధా? ||

171. బంగారువంటి యీ బో |

ధాంగీ కరణుల జేరి యది విని వారిన్ |

భంగ పరచ దలచెడి యా |

వెంగళులకు జెప్పకుమని వేడెద నిన్నున్ ||

172. ప్రాకటముగ నిద్దుర యిక |

యే కథలను వినిన రాదు యీ బోధందున్ |

రాకుండదేమి చిత్రమొ? |

ప్రాకృత నరమూక కెల్ల పావన చరితా! ||

173. క్రొత్త దంపతుల కూటమి |

నెత్తరగున లేమలంత నిదురలు బోకన్ |

మొత్తములై కనునటువలె |

బత్తల దిరిగేటి చిన్ని బాలల కగునే ? ||

174. మనసరయక ప్రజలను |

విను మని చదువబోకు బోధ బాధ యని యిండ్లలో |

పనులన్ని యాది జేసుక |

చనియెదరా సమయ మందసహ్యమున సుతా! ||

175. వీనుల వినడీ బోధను |

నేనే బ్రహ్మనని నిక్కి నీల్గెడి వాడున్ |

మానికము గానవచ్చిన |

దానిని రాయనుచు దలచు తార్కికుని గతిన్ ||

176. ఒకరు విని మెచ్చవలెనని |
సకల పురాణములు వేద శాస్త్ర శ్రౌత |
ప్రకరమును నేర్చు విద్య |
న్నికరంబీ బోధ మెచ్చ నేర్చునె సుమతీ!||
177. సాధారణముగ దెల్పుకు |
మీ ధర మానవుల బిల్చి యీ బోధను బల్ |
మేధానిధి యాచించిన |
బోధించుము వద్దు లోభ బుద్ధి సుబుద్ధి! ||
178. ఏ బోధను శిష్యులకుగల |
యా బాధల నణచి వేయు నదె సద్బోధ |
ఆ బోధ యేది యనినను |
యా బోధే సుమ్మి దీన్ని యిక విడువకుమీ! ||
179. హెచ్చైన బోధ దెల్పే |
సచ్చరితుల కియ్యలేరు జనులు ధనంబుల్ |
గచ్ఛుల గొట్టే దిచ్ఛుల |
కిచ్చిన క్రియనిట్టి నృతతి నేమననోయీ? ||
180. కాకుల వలె కూకలిడే |
లోకుల కీకలకు బెదిరి లోగుండ కటన్ |
మూకత్వమూను చాలు వి |
వేకుడవయ్యుంటివేని వినినా మాటా ||

181. పెద్దలనెవరిని జూచిన |
ముద్దగ మాట్లాడివారు ముదమున జెప్పే |
సుద్దుల కడ్డము జెప్పక |
వొద్దికతో మ్రొక్కి వినుము వో పుణ్యతమా! ||
182. తన హితవెరుగని మనుజుడు |
వినడాప్త జనోక్తి దుష్ట వృత్తి గల సుయో |
ధనుడు దశాననుడు విహిత |
జన వాక్యము వినక కాదె? సమసిరిరువురున్ ||
183. హద్దు సుమీ గురువాజ్ఞన |
ముద్దు సుమీ గురుని సేవ ముదమున జేయన్ |
వద్దు సుమీ యిట్లుండుట |
వద్దు సుమీ గురుని తోట వాదించుటయున్ ||
184. జంభాల పోతు గోరునె? |
సంభవ నాశముల బాపు చక్కని బోధన్ |
కుంభని షండున కుండునె? |
రంభా సంభోగ వాంఛ రంభను గనినన్ ||
185. ఎందరు దూషించితె |
యేమందరు మనవారె కాని యన్యులె నీవా |
యందరితో వాదించక |
నందంబౌ నిట్టి బోధ నరయర తండ్రి! ||

186. కోపమె పాపంబనబడు |

కోపమె హంకారమనుచు కొని యాడ బడున్ |

కోపమె తాపంబనబడు |

కోపమె మృత్యువన బడును కుటిల విరహితా! ||

187. చెప్పదొణంగెను మునుతా |

జెప్పని ముచ్చట్లు కొన్ని సేమము కొరకై |

యొప్పుల కుప్పా! వో మా |

యప్పా! యని దువ్వు కొనుచు నతి దయతోడన్ ||

188. ఒప్పకుమీ పరబోధల |

తప్పకుమీ బోధనెప్పుడు దలచుట మదిలో |

రోప్పకుమీ సచ్చిష్యుల |

చెప్పకుమీ దీన్ని దుష్ట చెనటుల కెప్పుడున్ ||

189. కూడకుమీ దుర్జనులను |

వీడకుమీ సాధు మనుజు వితతి స్నేహం |

బోడకుమీ గురుసేవకు |

పాడకుమీ పరుల నింద పాటల రీతిన్ ||

190. మీరకుమీ గురువాజ్ఞను |

చేరకుమీ దుష్టులంత చేరిన చోటన్ |

దూరకుమీ బోధను విని |

ఏరకుమీ సాధు జనుల యందున తప్పల్ ||

191. జనుల వలె జరుపు పనులను |
నను నిను జన వితతి దిట్ట నడువకు మెప్పుడున్ |
నిను నీవు బొగడుకోకుము |
నిను బోలరటంచు జనుల నిందించకుమీ! ||
192. శ్రద్ధ బోధందు నిలిపి అ |
శ్రద్ధను నీ నేర్పుచేత ఝాడించితివా |
బద్ధత్వమంత బాయును |
బుద్ధికి సరిపడితె? దీన్ని బూనగదోయీ! ||
193. సంశయమె జన్మ హేతువు |
సంశయమె గురుని మాట చవి గొననియదీ |
సంశయమె కీడు నొదవును |
సంశయ మెడబాస్తేవేని చాలును వత్సా! ||
194. నరులంత మెచ్చ నడువను |
హరిహర శతమఖామరాదులకైనన్ |
తరము గాదనగ మనకిక |
తరమౌనన వశమె? చూడు ధాత్రిని పుత్రా! ||
195. అందరిని చణుకు చుందురు |
కొందరు దుర్మార్గ వృత్తి కుటిల జనంబుల్ |
యందరి నొగిచ్చి కరుచుచు |
మందలవలె కోతులుండు మాడ్కిని కుర్రా! ||

గురు నిర్ణయము

196. సదమల గురువెవరనినను |
యిదిగో బయలిదుగొ లేని యీ గురుతెరిగే |
టిదగు శరీరము దీనిని |
వదులు మనుచు నీకు జెప్ప వచ్చినవారే ||
197. దిచ్చు తనపు శిష్యుని మది |
నొచ్చిన ధనమియాడనుచు నూహించి మదిన్ |
యిచ్చకము లాడబోకను |
చెచ్చెర ఝాడించు వాన్ని సద్గురుడైతే? ||

నిజశిష్య నిర్ణయము

198. గురుడు తన నెంత మెచ్చిన |
వరశిష్యుడు లొంగి తిరుగవలయును మదిలో |
మురిశి భయభక్తి లేకను |
తిరిగిన చేటోదవు నిజము తెలియగదోయీ! ||
199. శూరత్వమాత్మ పనికై |
వైరాగ్యము గురుని గొల్చు వర్తనకెప్పుడున్ |
యా రీతి వృత్తిగలిగిన |
నారీనరులేగి చనరె? నరకములోనన్ ||
200. మేలైన బోధ వినుటకు |
చాలా విఘ్నములు వచ్చి సమకూడిన యే |
లీలన్ విడు సచ్చిశిష్యుడు |
వాలాయము బోధయందె వర్తించు జుమీ! ||

201. గురుకను సౌంజ్ఞ గనుగొని |
పరిచర్య యొనర్చుచుండు భక్తుడు భక్తిన్ |
పరిపూర్ణ బోధ జెందును |
పరమౌదార ప్రచండ బంగరు కొండా! ||
202. కమలంబులున్న కొలనుకు |
భ్రమరములేతెంచినట్లు బాగుగ బోధన్ |
తమ మదిగోరి గురుని పద |
కమలములను గొల్వ సుజన గణమేతెంచున్ ||
203. త్యక్తుని నిందించినయా |
దక్షుని గని ప్రాణమిడిన త్యక్త సతివలెన్ |
యీక్షితి తన దేశికుని |
నుపేక్షించిన జనుల తానుపేక్షించదగున్ ||
204. గురుని కపరాధి యగు నా |
నరనాథుని దృపదునొంచు నరుని విధమునన్ |
ధర సచ్చిష్య వరుడు తన |
గురు శత్రుని చేతనైతె క్రొవ్వణచదగున్ ||
205. పతిభక్తిగల యువతి వలె |
సతతము గురుభక్తి గలిగి సచ్చిష్యుడిలన్ |
స్థితి గుదుర సేవ జేయును |
ప్రతిరహితాద్భుత చరిత్ర పరమ పవిత్రా! ||

బోధకు అనధికారులు

206. మనసున నొకటి దలచు వా
క్కున నొక్కటి బలుకుచుండు మరితా |
తనువున నొక్కటి జేయును
వినువానికి బోధ దెల్ప విహితమటోయా? ||
207. గురుడు తన యాజ్ఞ లోపల |
చరియింప గోరునట్టి శిష్యునకెపుడున్ |
దురితంబు వృద్ధియై తా |
నరకమునన్ గూలకున్నె? నరనుత చరితా! ||
208. సురవరుడహల్య కోసము |
మరులొందిన రీతి నెపుడు మరుగుదురజ్ఞుల్ |
పొరుగూరు సాధులకు తమ |
పురమున కల సాధులందు బుద్ధి నిలుపకన్! ||
209. కనక సుమగంధ వాసన |
తనకొనగాదలచి పట్టదము గొనదటులన్ |
వినదు లేనహమె బ్రహ్మం |
చని పల్కె నృతతి నిల్వనని యీ బోధన్! ||
210. జరర జనితులైనను బహు |
కరిన మనస్కులకు ఘోర కలుషాత్ములకున్ |
శరులకు జడమతుల కివకు |
పఠనాసక్తులకు బోధ పట్టుమటంచున్! ||

అధికారి నిర్ణయము

211. మనసున వాక్కున తనువున
పని యొక్కట జరుపునట్టి భక్తునికి దయన్ |
వినుపించుము వినుమని యీ |
ఘనబోధను వాని కతుక గలదుడుగకుమీ! ||

శిష్య విజ్ఞాపన

212. అని గురుడు బోధ జేసిన |
విని శిష్యుడు హర్షమంది వేడుక తోడన్ |
తన గురుని తోటి విజ్ఞా|
పన మీ రీతిగ నొనర్చె పటు వాక్ప్రాడిన్! ||

213. నా కొరకు కష్టపడితిరి |
మీకై మీరిటకు వచ్చి మిము బొగుడుటకా |
కాకోదరేశు డోపం|
డా కార్యము నా తరంబె? యచల మనస్కా! ||

214. తల్లివి దండ్రివి దాతవు |
వల్లభుడవు బాంధవుడవు వసుధీశుడవున్ |
తెల్లమిగ దేవుడవు నీ |
వల్ల గదా యిట్టి బోధ వర్తన వినుటల్! ||

గురుని కోరిక

215. అని శిష్యుడన్న మాటకు |
మనమున హర్షించి గురుడు మరి యిట్లనియెన్ |
వినవోయి శిష్యురాయా! |
విని నా కోరికను దీర్ప వేడుకయైనన్! ||

216. నే జెప్పినట్లు జెప్పర |
నే జెప్పిన బోధ లెస్స నీకతికుంటే? |
నే జాతు నీ చమత్కృతి |
రాజిత సుగుణైక సార రమ్య విచారా! ||

శిష్య ప్రబోధము

217. అని గురుడు తనను బల్కిన |
విని శిష్యుడు లేచి మ్రొక్కి వినుతించి ముదం |
బున జెప్ప దొణగె మునుతా |
వినినట్లుగ గురుని మదికి వేడుక దోపన్! ||
218. నే మొదలు లేని మేనును |
నా ముచ్చట స్వప్నమనుచు నమ్మదగు సుమీ |
నే మేలుకొన్న లేనని |
నా ముచ్చట నేను నిల్వ నరఘడియైనన్! ||
219. లేని నే లేక వచ్చిన |
నేనేగిన నుండు బయలు నేనెరుగను యీ |
నేనుండి దాన్ని గనుగొని |
నేనేగితె మరల బుట్ట నిక నెన్నటికిన్! ||
220. లేని నా రాకపోకలు |
దేనందున దోచబడె? నదె బయలు సుమీ |
దానిని గురుకృపచే గని |
నేనేగిన రానుపోను నిజమెన్నటికిన్! ||

221. తనువుకు నాకును వేరని |
యనగూడ దదెట్టులనిన? ననవరతంబున్ |
పనులన్ని తనువు నే లే
కను జేయగ వశము కాదు కావున సామీ! ||
222. నను రమ్మని పొమ్మని తా |
ననదు సుమీ బట్టబయలు నాకై నేనే |
తనువును జగమును గైకొని |
చనుదెంచుట చనుట నాకు సహజము తండ్రి! ||
223. ప్రకటమగు బట్టబయలున |
సకలముతో లేక వచ్చి చను దరఘడియన్ |
నొక కోటి మాట్ల, నే రా |
నొక వేళ్ళను లేనటంచు నూహపొడమినన్! ||
224. లేని నే నెరుగకుండిన |
మేనుండదు నేను నిల్వ మేనుండక యీ |
మేనగు నా జోలొల్లని |
దానిని గురైరిగి నేను తలగితె చాలున్! ||
225. మనము మన పెద్దలందరు |
చనుదేరక మునుపు వారు చనినన్ గలయీ |
ఘనమును గని మనమేగిన |
చనదు గదా? మనలబోలి సార విచారా! ||

226. మేను మజ్జనని నేనే |

మేనికి జనకుడను నేను మేను లొకటియై |

దేనందు సంచరింతుమొ |

దానిని పరిపూర్ణమనుచు దలచెదనయ్యా ||

227. మేనున్నదె నే లేకను |

నేనెరుగను మేను లేక నే నిల్వను యీ |

మేనుకు నేనుకు మూలము |

గానను మము మేమె సృజన గావించుమయా ||

228. నే నిల్వ జగములేకను |

నేనేగిన జగము లేదు నిజమీ జగమున్ |

నేనును లేనప్పుడుగల |

దానిని పరిపూర్ణ మనుచు దలపోయదగున్ ||

229. లేనినే మాయమైనను |

మానవులది మరుపు మూర్ఖ మరణంబును గా |

డా నిద్రయు నిర్నిద్రన |

నేనవి విని మృషని నమ్మ నేర్తునె వాటిన్? ||

230. విను భాష్యములను త్రాళ్ళను |

జనములు నను గట్టియుంచ జనక నిలుతునా? |

చనుదొత్తు నాకు నేనై |

కనుకనె నను నమ్మరెపుడు ఘనులగు వారల్! ||

231. నానా భాషలచేతను |

నానా విధ శాస్త్ర తతుల నను నమ్ముటకై |

నేనే రచించి పెట్టితి |

నానా దేశములయందు నర రూపమున్! ||

232. ఒక చోట నవ్వుదును వే |

రొక చోటను మిడుకు చుందు నొక చోటను నే |

ప్రకటమగుదు లేకుందును |

నొక చోటను యిట్టి చేష్టలుండును నాకున్! ||

233. కావేటి కాలువల వలె |

నా వల్లనె కల్పనౌను నా నా విద్యల్ |

యా విశ్వమందు విశ్వము |

నా వెంటనె వచ్చు పోవు నా వలెనె సుమీ! ||

234. నేనాడదాన నౌదును |

నే నే మగవాడనౌదు నేనే నన్నున్ |

నే నీ వటంచు గూడుదు |

నేనే నను జనుప మనుప నీగుదు సుమ్మీ! ||

235. నేనుల మేనుల కుప్పను |

నేను బయల్ నన్నెరుగదు నే చను దొత్తున్ |

మేనై నిమిషములోనిది |

మానుగ నా వృత్తి నేనే మాయను సుమ్మీ! ||

236. నేను గా కొకటి శుద్ధ |

జ్ఞానము గలదనుచు బల్కు జ్ఞానుల మాటల్ |

పూని విన దగు శుద్ధ |

జ్ఞానంబన నేనె నేను లేనిది యౌనె? ||

237. నే మాత్రముందు నని యను |

నా మాయల కూతలన్ని యరసిన సుప్తిన్ |

యే మాయె మరణమప్పుడు |

యేమాయెను గురుని మాట నే మాయె నయా? ||

238. నేనన్న నహమహంబన |

నేనె సుమీ యహమటంచు నేనెపుడంటే |

నేనపుడు బుట్టుటది జన |

నేను గతించుట మటంచు నీవెరుగయ్యా ||

239. నేనన నాలవ దేహము |

మేనన నాలోని మూడు మేనులు సుమ్మీ! |

నేను మేనన దొక్కటె |

కానిది తనమూల మరయ గనరాదు సుమీ! ||

240. అంగము లింగము గలసుటె |

లింగ శరీరం బటంచు లెక్కకు వచ్చెన్ |

లింగం బంగము నెడిసిన |

లింగ ముళ్ళక్కొను నేనె లింగంబనినన్ ||

241. లింగము విక్షేపంబన |

నంగం బావరణమనిన నగునీ రెండే |

లింగ శరీరము దీనికి |

భంగము తన మూల మరయ బడినప్పుడగున్ ||

242. ఎరుకన మరుపన రానిది |

పరిపూర్ణం బీశ్వరుడనబడు నెరు కెరుకన్ |

మరచిన జీవుండనబడు |

నెరుకచలము నెరుక నరుగు నెరుక మరుపులన్ ||

243. ఎరుకన సత్వగుణంబని |

మరుపన తామస మటంచు మరి యీ రెండున్ |

సరియైన రాజసంబని |

నరు లెన్నిరి మూటి విడువ నర్హము సుమ్మీ! ||

244. నన్నెరుగ నట్టి బయటన్ |

యెన్నడు లేనట్టి నేను యీ విశ్వమునై |

వున్నట్టులుండి నే లేం |

దున్నది గని నేను బోతె దుందణగు సుమీ! ||

245. ఈ యచల మొక్కటి బ్రహ్మాని |

మాయామయమైన విశ్వమంతయు నేనం |

చాయ నెరుంగక నను నరు |

లీ యెడ బ్రహ్మాంబటంచు లెక్కిడ నగుదున్ ||

246. భూమను భద్రాచలమని |

రాములనుచు లేని నన్ను రక్షణమున నే |

మీ మాట నెరి గుళ్ళక్కని |

నా మాటను మరచి యునికి నయమని తోచెన్ ||

247. నా గురుడు నాకు దెల్పిన |

యీ గురుబోధంత మీకు యిప్పుడు నేనున్ |

బాగుగ విన జెప్పితి సుమి |

యో గురువర్య యని శిష్యుడూరక యున్నన్ ||

గురుని హర్షము

248. విని శిష్యుని వచనోక్తులు |

మనమున హర్షించి గురుడు మస్తకమున జె |

యునిచి తొడమీద జేర్చుక |

తన శిష్యుని మేను నిమిరి తానిట్లనియెన్ ||

249. నీ వంటి ఘట్టివాడిక |

భూవలయము నందు ముందు బుట్టడు వెనుకన్ |

నే విన లేదున్నాడం |

చీ వేళ్ళకు నిన్నె చూస్తి నిట భళి శిష్యా! ||

250. చందురుని చీమ ముద్దా |

డిందని నట్టిపుడు నీవు యీ సద్బోధన్ |

జెందితివి నీకు సరి జగ |

మందెవ్వరు లేరు నిన్ను మది మెచ్చితిరా! ||

గురు దక్షిణ

251. అని మెచ్చి యేమి యిచ్చెద |
వని గురుదక్షిణ నటంచు నతడడిగిన న |
న్నని పల్కె శిష్య రత్నము |
విని యిది యిక ముట్టబోక విహరించుమనన్! ||

బోధ స్థితి నిర్ణయము

252. విని శిష్యుడు గురుమూర్తిని |
కనుగొని చిత్తరువు ప్రతిమగా నిలిచున్నన్ |
తన శిష్యుని హస్తములన్ |
గొని దగ్గర దీసికొని కొడుకా! యనుచున్ ||
253. పరమ హంసాశ్రమ ధరుని |
పరిపూర్ణపు బోధ వాని పనులు సమమె? |
వార్షిగి గెరుగక నుతి నిందలు |
గరపిన తత్పలము ప్రజల కగు నిజము సుమీ! ||
254. అర్థము దెలియక గ్రంథము |
వ్యర్థంబని నింద జేయు వ్యర్థుల మాటల్ |
వ్యర్థములని యీ గ్రంథం |
బర్థము సద్గురుని వలన బాగుగ వినుడి ||
255. ఈ చెప్పిన గురు బోధను |
తా చెవినిడి బయలు గాంచి తన లేమి నిజం |
బై చనియె శిష్యు డప్పడు |
లేచెను గురు డవల మాట లేదా మీదన్! ||

గ్రంథ సమాప్తి

256. శరధి కరి తురగ శితకర (1784) |

పరిమితమైనట్టి శాలివాహన శకమం |

దు రచిస్తే మాఘ పౌర్ణమి |

వరకివి దుందుభి యనేటి వత్సర మిప్పుడున్ ||

257. పది యిరువై యైదులు యీ |

సదమల కందములు వీట్ని సదయా మతులై |

ముదమున మీరు వినెదరని |

మది లోపల దలచి చేస్తే మానవులారా! ||

258. ఇతర మెరుంగని సతమం |

దతి మృషయై కానుపించు నట్టి మనము యీ |

కృతి గురు శిష్యులు వారల |

యిత రేతర వాగ్విలాస మివి మృషలు సుమీ! ||

గ్రంథ ఫల శ్రుతి

259. ఎవరీ పద్యములన్నియు |

వివరింతురొ వారి కెల్ల విద్యావిద్యల్ |

దవిలి బాధింప వెన్నడు |

భవనాశ స్థితులు లేక ప్రబలుదు రెప్పుడున్ ||

260. పాట సుమీ భక్తులకిది |

బాట సుమీ బోధజెంద భ్రమరాకుండన్ |

కోట సుమీ కందములను |

తోట సుమీ దీన్ని తొలగ ద్రోయక వినుడీ ||

261. ప్రతి దినము జదివి యెవరీ |

ప్రతి నర్చన జేతు రట్టి ప్రజలకు బోధ |

స్థితి కుదుర గలదు గురు కృప

కతి పాత్రులు వారు, వారి కడ్డము గలదే? ||

ఇది శ్రీమద్రాజాధిరాజ మహా రాజ రాజయోగీంద్ర చంద్రులగు శ్రీమద్భాగవత కృష్ణ ప్రభువువరులచే
విరచితమైన క్షరాక్షరోపాధి ద్వయ దోష రహిత పరమ తత్వ కంద పద్యములు

సంపూర్ణము

సర్వం సద్గురు చరణారవిందార్పణమస్తు